

Jaarverslag Naoberhoeve 2023

Inhoud

1. Inleiding	blz. 2
2. De organisatie	blz. 3
Vanuit de Stichting	blz. 4
Vanuit de Maatschap	blz.
5	
3. Teamontwikkeling	blz. 6
4. Jubileum en crowdfunding	blz. 9
5. De Zorg	blz. 10
6. De Naoberhoeve en Kwaliteit van zorg	
7. Paar getallen	blz. 12
8. Nawoord/voorblik	blz. 13

"Wanneer je iemand benadert zoals hij is, zal hij blijven zoals hij is.

Wanneer je hem benadert zoals hij zou kunnen zijn, zal hij worden zoals hij kan zijn"

Goethe

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van 2023 van Zorgboerderij De Naoberhoeve te Echten, het jaar waarin we ons 25-jarig bestaan vierden en waarin de Vriendenstichting een succesvolle crowdfundingactie organiseerde.

Waarom dient dit verslag en wat mag u ervan verwachten?

De Naoberhoeve wil een lerende organisatie zijn. In dit document willen we verslag doen van hoe het afgelopen jaar verlopen is, wat goed ging, wat beter kan, een document waarin we zowel verwoorden als verantwoorden.

Mensen die begeleiding ontvangen op de Naoberhoeve worden deelnemers genoemd. Degene die begeleiden worden deelgevers genoemd.

Van de deelnemers kunt u quotes lezen (**groene tekst**) door het verslag heen. Deze quotes staan soms op een plek, die aansluit bij het voorgaande, soms niet. Het maakt hopelijk iets beleefbaar van klimaat en cultuur van de Naoberhoeve.

Van de deelgevers kunt u verslagjes lezen van hun werkgebied in de bijlage "Werkgebieden". In de bijlage "Activiteitenlijst Naoberhoeve 2023" leest u een globaal overzicht van gebeurtenissen door het jaar heen, die net iets uitgaan boven het alledaagse.

Waar uit het beschrevene doelen volgen voor 2024 staat [in blauw doel](#), [zie blik vooruit](#)

Veel leesplezier, Jaap Gorter, coördinator zorg.

2 De organisatie

Algemeen

De Naoberhoeve is een entiteit met een dubbele doelstelling; het runnen van een biologisch dynamisch landbouwbedrijf en een antroposofische zorginstelling. Het is een samenwerkingsverband tussen Maatschap De Naoberhoeve en Stichting Zorgboerderij De Naoberhoeve. De Stichting is eindverantwoordelijk voor de geboden zorg, de Maatschap voor het runnen van het landbouwbedrijf. De Stichting en de Maatschap staan elk als afzonderlijke entiteit ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en voeren elk een eigen boekhouding en jaarcijfers (beiden verzorgd door administratie- en accountantskantoor Trippel AAA).

Bij de Stichting zijn in dienst; Roelinda Alkema, Jaap Gorter, Esther Stoorvogel, Greetje Pekel, Jacky Bakker, Myrthe van der Linde (werd en wordt tijdens haar verlof vervangen door Nienke Veurink) en Tine Willekens.

Met de Maatschap wordt jaarlijks een overeenkomst opgesteld waarin duidelijk omschreven is voor welke diensten de Stichting hen betaalt.

"Ik ervaar bij de Naoberhoeve een gevoel van rust en warmte, een verbinding tussen de natuur en de schoonheid van de mens".

De leden van de Maatschap en de medewerkers van de Stichting functioneren op de werkvloer als leden van één team. Alle teamleden=deelgevers hebben een dubbele taakstelling doordat ze naast het begeleiden van deelnemers ook verantwoording dragen voor een werkgebied binnen het agrarische deel.

De organisatiestructuur van de Naoberhoeve wordt het beste verbeeld met bovenstaande lemniscaat. De deelgevers dragen primair verantwoordelijkheid voor eenieders plaats hierin. (Zie voor verdere uitleg Naoberkwaliteit 4.0)

"De toekomst moet nog komen; ik vraag het me wel eens af"

Vanuit het Stichtingsbestuur

Het bestuur kende een relatief rustig jaar en kwam in 2023 zeven keer bijeen. Tussendoor vond regelmatig overleg plaats tussen bestuursleden en de coördinator. De bestuursvergaderingen vinden altijd op de hoeve plaats en helemaal in lijn met de aard van de Naoberhoeve worden ook de coördinator-zorg en leden van de Maatschap uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen. Zoals gezegd, een relatief rustig jaar: de sinds 2022 hernieuwde afspraken tussen de Maatschap en Stichting konden zich zetten, en we besteedden vooral de nodige aandacht aan het monitoren en scherper krijgen van de financiële ontwikkelingen.

"Toch werkt hij ook graag alleen, dat is het voordeel van in de tuin werken. Dan kun je je eigen gedachten hebben. In de tuin is ook veel kleur"

Stichting - Maatschap

De in 2022 gemaakte afspraken tussen Maatschap en Stichting werden in 2023 continue geëvalueerd. Hoewel we als bestuur primair oog hebben voor de ontwikkelingen in de Stichting, gaan we ook uit van de Naoberhoeve als één bedrijf, waarbij landbouw én zorg elkaar voeden en in evenwicht houden. We willen een zorgboerderij zijn die uitstekende zorg biedt op een manier die aansluit bij de principes van een biologisch dynamisch boerenbedrijf. Tegelijkertijd is er een gerealiseerde noodzaak om beide 'poten' gescheiden te beheren, verantwoordelijkheden helder uit elkaar te houden en financieel gezonde afspraken te maken. Deze afspraken, vastgelegd in een 'overeenkomst van opdracht' is steeds per halfjaar verlengd, mede op basis van advies van Trippel AAA.

Kwaliteit, wet- en regelgeving

Als Naoberhoeve willen we uiteraard voldoen aan alle bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast omarmen wij het Kwaliteitskader Landbouw en Zorg. Dit vraagt continue aandacht voor het monitoren van kwaliteit. Vanuit het bestuur wordt dit proces en de gesprekken daarover tussen Jaap en Bezzin en de Federatie met interesse gevolgd. (Doel 1, zie blik vooruit) De Naoberhoeve is conform de regels van de Wtza ingeschreven bij het Landelijk register zorgaanbieders (LRZa). Omdat de Stichting minder dan 10 medewerkers in dienst heeft hoeft niet aan de vergunningsplicht te worden voldaan.

Financiële situatie

De financiële situatie heeft uiteraard steeds de volle aandacht, voor het bestuur primair gericht op de zorg. In 2023 is vooral aandacht uitgegaan naar een verbetering van de inrichting van de boekhouding en zijn in afstemming met Trippel AAA afspraken gemaakt over het financieel beheer zodat een en ander makkelijker en beter gemonitord kan worden. Er vond drie keer overleg plaats met Trippel AAA, onder andere in het kader van de herinrichting van de administratie, maar ook in het kader van de halfjaarcijfers en plannen voor 2024. Op basis van de halfjaarcijfers en ontwikkelingen in de tweede helft van het jaar, kon worden vastgesteld dat de marges klein zijn. Het bleek goed afspraken over vergoedingen van deelnemers naar boven bij te stellen zodat er meer ruimte kan komen voor noodzakelijk geachte investeringen. (Doel 2, zie blik vooruit)

Bestuur samenstelling

In 2023 vonden geen bestuurswisselingen plaats. Per eind 2023 bestaat het bestuur uit: Peter Mol (voorzitter), Elmar Mook (penningmeester), Ronald Enting (secretaris), en Brigitte Hofman (lid). De inschrijvingen bij de KvK alsmede UBO-registraties van de bestuursleden zijn actueel. Namens het bestuur, Peter Mol

Hij wil niet met pensioen maar gewoon door blijven werken. Dat geeft ritme aan zijn leven.

Vanuit de Maatschap

Halverwege 2022 is al “ons” personeel overgegaan naar de stichting. Dus 2023 was het eerste jaar met weinig mensen op de loonlijst, alleen onze zaterdag hulp, een paar vakantiewerkers en Bas de veehouderij-stageloper stonden dit jaar op onze loonlijst, gek zo heel weinig loonbelasting te moeten betalen.

De maatschap bestaat nog steeds uit Maraike en Gerlof Pronk-Hein.

Met z’n tweeën kwamen we voor heel wat keuzes te staan, Ronald enting is gaan coachen op veehouderij vraagstukken en kijkt mee in fokkerij etc.

Bert Kuik van Trippel AAA vragen we regelmatig mee te kijken en denken en ook de “oude” boer raadplegen we zo nu en dan.

Tussen de maatschap en de stichting loop het overleg vlot en zitten we duidelijk op één lijn in het werken met landbouw en zorg.

Ook namens Maraike, Gerlof

"Ze beschrijft de Naoberhoeve als een plek waar ieder de ruimte krijgt om op een eigen manier te werken"

3 Team functioneren/-ontwikkeling

Communicatie

Elke woensdag wordt door het team vergadert van 15-16 uur. De agenda en de personele bezetting voor de daaropvolgende twee weken wordt doorgenomen. Daarnaast worden er praktische en beleidsmatige onderwerpen besproken.

Het dagelijkse "afkarnen" (nabespreken van de dag door teamleden en stagiaires) wordt dagelijks geprobeerd maar blijft moeilijk te organiseren doordat deelgevers vaak deelnemers thuis moeten brengen. (Doel 3, zie blik vooruit) We zijn (nog steeds) op zoek naar extra vrijwilligers voor het vervoer. (Doel 4, zie blik vooruit)

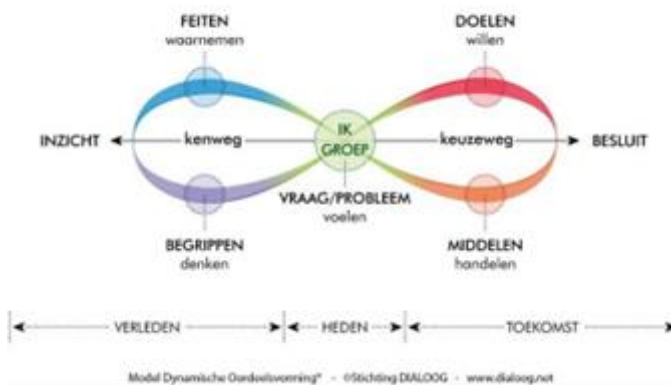
Veel snelle dagelijkse beslissingen worden genomen in de wandelgangen of via de team-app.

Voor de chauffeurs is er een vervoersapp.

Naar buiten wordt veel gecommuniceerd via de website en onze facebookpagina, beide beheerd door Jacky.

Deelgevers

Maandelijks (9x in 2023) houdt het team (ook zorgstagiaires zijn uitgenodigd) een deelgeversoverleg, ons zorgoverleg. Hier worden Naoberplannen (=zorgplannen) besproken en alles wat van belang is

rond het begeleiden van deelnemers.

Regelmatig bespreken we een casus of vraagstuk met behulp van Dynamische oordeelsvorming (<https://www.dialoog.net>) een model, wat zowel geschikt is voor individuele reflectie(introvisie) als voor intervisie en oordeelsvorming in een groep. Het model (zie bovenstaande afbeelding) is op een vloerkleed geprint van 2 bij 3 meter. Tijdens het werken met het model staan we rond het kleed (wat activerend werkt) en stappen op het juiste veld om aanvullende vragen te stellen, waarnemingen te delen, waarnemingen te duiden, doelen te formuleren of middelen of methodische handvatten te benoemen. Dit geeft zowel richting als diepte aan het gesprek.

Verder worden de interviews met de deelnemers betreffende tevredenheid doorgenomen en wordt waar nodig actie ingepland.

Als knelpunt wordt ervaren dat we deze vergadering s 'avonds houden. Iedereen moet er extra voor komen. Meerdere collega's vinden het te zwaar om s 'avonds nog te vergaderen (Doel 5, zie blik vooruit)

"Hij is streng voor zichzelf en moet van zichzelf dingen doen. Als ter sprake komt dat ik dat soms ook ken zegt hij: doe het als je blijft niet, daar word je ongelukkig van."

Jaargesprekken deelgevers

In de herfst van 23 hield Jaap steeds samen met een wisselende collega de jaargesprekken met de teamleden, de deelgevers. Dit hebben we gedaan aan de hand van dezelfde relationele drieslag die de basis vormt voor het Naoberplan van de deelnemers, te weten; Ik en mezelf, ik en de ander en ik

en mijn werk. Het werden mooie persoonlijke gesprekken waaruit betrokkenheid bleek bij de Naoberhoeve, bij elkaar en bij de deelnemers.

De druk van én praktische én begeleidende verantwoordelijkheid te hebben valt sommige deelgevers zwaar of voelt uit verhouding (Doel 6, zie blik vooruit). Anderen riepen op tot een besluitvaardiger beleid (Doel 7, zie blik vooruit)

"Geen mens is gelijk".

Deelnemers

Elke ochtend hebben we een dagopening/werkbespreking. Begonnen wordt met het lezen van de weekspreek, passend bij de betreffende week (*Rudolf Steiner, over de mensenziel en de aarde door het jaar heen*). Elke maandag wordt gezamenlijk teruggekeken op de spreuk van de week ervoor;

- Zijn er in de afgelopen week natuurwaarnemingen gedaan, zoals dat bijvoorbeeld de eerste zwaluw is gezien?
- Zijn er in de spreuk aanknopingspunten voor een gesprek over puur (inter-)menselijke onderwerpen. Wat zijn bijvoorbeeld zieleraadsele of kun je je eigen binnenwereld als beknellend ervaren?
- Wat zegt deze spreuk, die je een week gehoord hebt, jou persoonlijk?

Hierna wordt de agenda van die dag doorgenomen; bijvoorbeeld wie gaat eerder weg vanwege een tandartsbezoek, de dierenarts komt langs enz.

Tenslotte wordt aan de hand van een planbord (van iedereen is er een magneetsticker met diens naam erop, deelgevers rood, vrijwilligers/stagiaires groen en deelnemers blauw, zie organisatiemodel op blz. 3 van dit verslag) voorgelezen wie er in welk team zit; bij de koeien, in de keuken, enz. Daarna wordt in het betreffende team het werk verdeeld.

Met enige regelmaat, steeds op een andere weekdag, houden we met iedereen, die er die dag is, een groeps gesprek. Er staan vaste punten op de agenda zoals veiligheid. Verder is ieder vrij een punt in te brengen. Er worden notulen gemaakt.

Veelal zijn er punten, die terugkeren;" Niet met je laarzen door de keuken lopen. Aftakassen van de trekkers terugleggen op hun plek, enz. "

Duidelijk is dat niet iedereen zich kan/durft uit te spreken in de grote groep. Dit vraagt van de deelgever extra aandacht om tijdens individuele gesprekken nadrukkelijk door te vragen of er "moeilijk uit te spreken"-dingen zijn.

Met de evaluatiegesprekken(Naoberplan, hoe gaat het, loop je tegen dingen aan, wat wil je leren, enz) zijn we goed op schema. Daarnaast was er met veel ouders/verzorgers regelmatig mail of telefooncontact om de individuele situatie van een deelnemer te bespreken.

Met het bestuur

De coördinator en de leden van de Maatschap namen deel aan 7 bestuursvergaderingen. Een financieel tegoed van de maatschap werd in overleg dit jaar uitbetaald. De penningmeester is met de Maatschap en de coördinator (in overleg met Trippel AAA) zoekende naar een inzichtelijker en eenvoudiger vorm van financiële-administratie. (Doel 8, zie blik vooruit)

Inspiratiewerkplaatsen

(O.a.) Door het organiseren van lezingen, inspiratiewerkplaatsen genoemd werken we aan de vergroting van expertise en kwaliteitsbewustzijn van de deelgevers. Door dit als organisatie te faciliteren werken we aan een kwaliteitscultuur.

Het overkoepelende thema was in dit jubileumjaar "Naar een toekomst-bestendige landbouw".

Op 05-01-23 kwam Edith Lammerts van Bueren, voormalig hoogleraar Biologische plantenveredeling vertellen over de toekomst van de plantenwereld, er waren 50 bezoekers.

Op 23-02-23 kwam Meino Smit, die het jaar ervoor promoveerde op "De inefficiëntie van de Nederlandse landbouw", 70 bezoekers

Op 23-03-23 sloot Jan Diek van Mansvelt, voormalig bijzonder hoogleraar Biologische landbouw, deze cyclus af met zijn gedachten over de onmisbaarheid van de mens voor de toekomst van de aarde, 50 bezoekers.

Op 10-06-2023 hield Cultuurfilosoof Harrie Salman een interessante lezing, speciaal wegens het 25-jarig bestaan van de Naoberhoeve, over zijn boek "De sociale wereld als mysterieplaats" er waren 40 bezoekers.

Inspiratiewerkplaatsen 2024 ([Doel 9, zie blik vooruit](#))

Stagiaires en vrijwilligers

Op de Naoberhoeve hebben we een lange traditie in het begeleiden van stagiaires van uiteenlopende zorg- of landbouwopleidingen. Wij zijn een bij SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) erkend leerbedrijf. We hebben met meerdere regionale opleidingsinstituten een goede samenwerkingsrelatie opgebouwd. Tine coördineert de stageplaatsen. Meerdere teamleden zijn stagebegeleider.

Sinds najaar 2019 tot juli 2023 hadden we ook jaarlijks een stagiaire van de opleiding ervaringsdeskundigheid van de Hanze Hogeschool. Zeker in het kader van onze kwaliteitszoektocht zien we dit als een verrijking. Helaas was er geen stagiair van deze opleiding voor het schooljaar 2023-2024. Wel zijn we inmiddels ook aangemeld als stageplek voor nivo-3-opleiding voor ervaringsdeskundigheid in Veendam.

Met betrekking tot vrijwilligers hebben we op de Naoberhoeve het uitgangspunt dat een vrijwilliger iemand is, die iets "over" heeft, iets komt brengen. Natuurlijk behoort het een win-winsituatie te zijn. Ervaringen uit het verleden met mensen met een vrijwilligersstatus, die een verkapte hulpvraag bleken te hebben, noopten ons om vragen voor vrijwilligersplekken zeer nauwkeurig af te wegen. Gelukkig hebben we ook zeer goede ervaringen met vrijwilligers, zoals met Harrie, Henk en Klaas, die al jaren deelnemers halen en brengen. Daarnaast zijn we blij met de klusjesmannen Cees en Dévis en met Laura in de winkel.

"Hij maakt soep en brood en in de winkel staat hij achter de kassa, vult de schappen bij en brengt afval weg".

Verjaardagen.

Op de Naoberhoeve wordt van alle deelnemers, stagiaires, vrijwilligers en medewerkers de verjaardag gevierd met een cadeau, taart, slingers en een speciaal Naoberverjaardagslied met pianobegeleiding. Dit jaar was het Naobercadeau voor iedereen een beker met het Naoberhoeve-logo erop.

Afscheid

Afscheid nemen wordt in de Naobercultuur serieus verzorgd met een cadeau en een speciaal afscheidslied waarvan alle deelnemers het refrein kennen. Door de teamleden worden altijd enige specifieke belevenissen mét /karakteristieken ván de afscheidsnemer verwerkt in de coupletten. Er werd dit jaar afscheid genomen o.a. van stagiaires Mariëlle, Britt, Nannet, Iwan, Gerben en Tycho. Vanuit Duitsland waren Lillith, Josephine, Flavio en Isaac een maand op de boerderij vanuit de Vrije School

Jaarfeesten

"Werken met elkaar, zorgen voor elkaar en leren van elkaar", is ons motto. Het vieren van de jaarfeesten met elkaar is daar een feestelijk onderdeel van.

Het prille lentefeest met Pasen, de Pinksterdans om de meiboom, springen over het vuur met Sint Jan, op zoek naar moed en balans met Michael, het eerste lichtjesfeest met Sint-Maarten, het Adventstuintje lopen, spelletjesmiddag met Sinterklaas, het grote kerstdiner afgewisseld met het zingen van kerstliedjes en ten slotte het laatste lichtjesfeest, Maria Lichtmis in februari.

"Het kan niet veel wezen wat er gezegd moet worden over hier, het is goed."

4 Jubileum en crowdfunding

25 jaar Naoberhoeve

"Wie had kunnen denken, toen Sake en Marieke 25 jaar geleden dit totaal verwaarloosde veehouderijbedrijf kochten, dat er nu een mooi biologisch-dynamisch bedrijf zou zijn met vee en tuinbouw met bloemen- en kruidentuin, met een goed lopende natuurwinkel en met zorg voor 25 deelnemers? Wie had dat kunnen denken?"

Zo begon Jaap zijn toespraak op de open dag, tevens jubileumfestival ter ere van 25 jaar Naoberhoeve. Het werd een onvergetelijke dag met mooi weer, een grote warenmarkt met bevriende bedrijven, heel veel bezoekers, optredens van Kletz en Cirkus Okidoki. S'avonds was er het wervelende, spetterende optreden van de Kift en de after-party met een zeer verrassend optreden van De Grot.

Belangrijk is te benadrukken dat de Naoberhoeve vandaag niet zo mooi en levend zou zijn geweest zonder de inzet van alle leden van de maatschap, medewerkers, vrijwilligers, stagiaires, deelnemers en bestuursleden door de jaren heen. Velen, in een wijde kring daaromheen, hebben ons in al die jaren warm gesteund, denk aan de ouders van de deelnemers en de klanten van de winkel. Dit alles stemt ons dankbaar.

Dankbaarheid ook betreft een gulle gever die het optreden van de Kift betaalde. Dankbaarheid ook betreft de tevens 25 jaar bestaande gemeente de Wolden, die een financiële bijdrage leverde voor het festival.

De Naoberhoeve 25 jaar en springlevend.

"Het is een hele fijne plek en 'ik heb gezegd wat ik moet zeggen'".

Crowdfunding

"32 koeien grazen in de wei
Koeien met hun kalv'ren
Samen fosfaatvrij
Oy, Oy OY OY Oy Oy,Oy Oy Oy Oy Oy
Zing nu met z'n allen
Op de boerderij"

Dit is een fragment uit het prachtige lied dat muziekgroep Klets met Jaap en Roelinda op de jubileumdag van de Naoberhoeve heeft gezongen. Het lied was speciaal gecomponeerd door violist Reinier als afsluiting van de CROWDFUNDINGSACTIE.

Deze actie was namens de Vriendenstichting opgezet door Jaap, Jacky en Roelinda, omdat de Naoberhoeve in 2018 een hele grote boete had gekregen van het ministerie van landbouw van ruim € 42.000 inclusief advocaatkosten. Een veel te groot bedrag dat ook nog eens onterecht was. Met

directe gevolgen voor ons bedrijf, zoals achterstallig onderhoud en pas op de plaats voor nieuwe financiële initiatieven. Uitvoerige protesten hiertegen hebben helaas niet geholpen, dus ontstond het plan om een grote CROWDFUNDINGSACTIE op te gaan zetten (zie <https://www.naoberhoeve.nl>) De actie bleek heel succesvol. Het leverde €53.000 euro op en een heleboel reacties van mensen en organisaties uit het land die ons van harte ondersteunden en daarmee een signaal af hebben gegeven dat de fosfaatboete van de minister voor een voorbeeldbedrijf als de onze, zeer onterecht was. We zijn hier heel erg blij mee en voelen ons dankbaar. We gaan het geld, na afbetaling van de boete een goede bestemming geven. (Doel 10, zie blik vooruit)

"Als ik benoem hoe verdrietig het is, zegt hij dat het lastig is maar dat hij tevreden wil zijn. Hij wil niet mopperen."

5 De Zorg

Nieuw, afscheid, verhuizen

Dit jaar kwam S voor enige maanden in de vorm van een intensief-begeleide-stage. J kwam vanaf het voorjaar 4 dagen per week. G voor 1 ochtend, R voor 1 dag, M voor 2 dagen en A voor 2 dagen.

Mooi in verband met "nieuwe instroom" is het te noemen dat we al jaren 1 ochtend in de week leerlingen en een begeleider van de uitstroomklas van De Windroos Hoogeveen ontvangen. Zes van onze huidige deelnemers zijn op deze manier bij ons ingestroomd.

Evaluatiegesprekken

We zijn redelijk op schema, duidelijk is dat we altijd in de winter, als het buiten iets rustiger is, een inhaalslag moeten maken.

"Hij vindt dat hij gezien wordt en dat er geluisterd wordt."

Intranet

De narratieve component; verhalen over, beelden van iemands "zijn op de boerderij" proberen we vanuit de dagelijkse omgang (en vanuit contact met ouders/verzorgers) in beeld te brengen op ons intranet. Deze beelden vanuit het dagelijks leven beschreven schetsen een completer beeld van wat er voor iemand op het spel staat, wat iemand nodig heeft en hoe iemand de zorg en begeleiding ervaart, dan wat je verkrijgt uit een jaarlijks ingevulde vragenlijst. Het team kan hierop direct inspelen. Deze beeldvorming komt o.a. terug in het jaarlijkse gesprek rond het Naoberplan.

Ervaringsdeskundige

Het afgelopen jaar heeft Mariëlle maandelijks een gespreksgroepje georganiseerd met deelnemers waarin ze vooral luisterde naar wat de deelnemers bezighield, hoog zat, dwars zat, wat ze misten op de Naoberhoeve, wat ze graag anders zouden zien. Dit werd door Mariëlle ingebracht in het deelgeversoverleg.

"Er is iets gebeurd, maar daar wil ze het niet over hebben. Dat is van haar en behoedt ze in haar binnenwereld".

6 De Naoberhoeve en Kwaliteit van Zorg

In juni 2022 was Jaap aanwezig bij de lancering van het Kwaliteitskader Landbouw en Zorg. Direct daarna vroeg de Naoberhoeve aan de Federatie Landbouw en Zorg of we weer lid kunnen worden wanneer we het kader zouden omarmen. Er volgde een bevestigend antwoord met als voorwaarde

dat Bezinn-zorg een soort auditfunctie op zich wilde nemen. Bezinn-zorg verklaarde zich bereid mee te denken. Er volgden een serie gesprekken waarin gekeken werd aan welke wettelijke verplichtingen een zorgboerderij moet voldoen. Het bleek eigenlijk niet mogelijk daarvan een sluitend overzicht te krijgen. Onderzocht werd ook of het kwaliteitssysteem van de landelijke federatie om meer gaat dan wettelijke verplichtingen. Dit blijkt zeker het geval, veel gaat ook over beeldvorming;" Wat voor zorgboerderij is dit?"

Toen de Naoberhoeve in 2018 besloot het kwaliteitssysteem "Kwaliteit laat je zien" niet langer te willen gebruiken, volgde voor Jaap een zoektocht "Hoe dan wel?" Hij volgde de opleiding "Professioneel hanteren van dynamische oordeelsvorming", volgde masterklassen bij Andries Baart en had samen met Attsje de Vries (zorgboerderij Moai Seldsum in Oenkerk) en Maya de Wilde (toen zorgboerderij Prins in Norg) een onderzoeksgroepje rond kwaliteit. Dit alles resulteerde in de kwaliteitsvisie van de Naoberhoeve beschreven in "Naoberkwaliteit 4.0.

"Ze vindt de sfeer op de Naoberhoeve gezellig en de begeleiders doen er veel aan om ieder een kans te geven om het beste in jezelf naar boven te halen"

Deelnemersverwachtingenonderzoek

Tevredenheidstoetsing is formeel verplicht bij deelname aan kwaliteitssystemen en -kaders. Voorheen bestonden dit soort onderzoeken uit vragenlijsten met ja/nee vragen en vragen waarbij een cijfer moest worden gegeven tussen 1 en 10. Deze benadering van kwaliteit en tevredenheid wordt vaak samengevat onder de noemer "tellen", waarnaast steeds vaker de roep klinkt om ook te "vertellen".

"Als ik vraag of hij dat fijn vindt, als er gezegd wordt wat hij moet doen, verbetert hij mij mág doen. Hij vindt het fijn als het zo gezegd wordt; zo kan hij bijdragen, bijdragen met wat hij kan."

Het spreekt ons aan om naast wat inzicht verschaffende getallen vooral op zoek te zijn naar de verhalen van deelnemers op de Naoberhoeve. Verhalen waaruit spreekt in hoeverre het aanbod, de benadering van de Naoberhoeve aan hun verwachtingen voldoet. Wat de mate van tevredenheid is, lijkt niet zonder meer de juiste vraag te zijn.

- *Cummins heeft in verschillende studies aangetoond dat life satisfaction gemeten op een schaal van 1 tot 100 in westerse samenlevingen tot een stabiele score van rond de 75 leidt. Hierdoor lijkt het meer op een persoonlijke eigenschap.*
- *Mensen met een (verstandelijke-)beperking hebben dikwijls objectief gezien, weinig reden om te vinden dat ze een goed leven hebben, maar ze vinden het toch. In de literatuur over kwaliteit van bestaan van mensen met een verstandelijke beperking staat dit fenomeen bekend als de "disability paradox".*

Bij de zoektocht naar wat kwaliteit van zorg is kwamen de volgende definities er voor ons het dichtstbij:

*"Kwaliteit van zorg/bestaan is een ontdekkingstocht waarvan de weg zelf het doel is. De maatstaf hiervoor is persoonlijke ontwikkeling. Ontwikkeling is het vergroten van iemands ervaringswereld."*¹

---

¹ Hans Reinders in "Kwaliteit als ervaring

"Kwaliteit van zorg is een boog, getrokken vanuit menselijke waardigheid naar het vinden van een bevredigende verhouding tot de broosheid van het bestaan".²

Vragen die dit oproept, in plaats van; "Ben je tevreden"? Zijn:

- Is er door ons aanbod, binnen de levenswerkelijkheid van de boerderij, binnen onze landbouwcultuur, met onze begeleiding, sprake van vergroting van jouw ervaringswereld?
- In hoeverre trekken wij daadwerkelijk een boog vanuit menselijke waardigheid?
- In hoeverre dragen wij eraan bij dat jij een bevredigende(r) verhouding vindt tot de broosheid van het bestaan?

Duidelijk moge zijn dat deze vragen niet eenvoudig te beantwoorden zijn. We zetten wel degelijk stappen, zie onderstaande.

Interviews

Astrid van Zon nam 6 interviews af in oktober. Uit haar conclusie;

Er zijn dus drie vragen.

- Hoe kan iemand op een eigen wijze bijdragen aan het werk?

- Hoe kan het levensverhaal en belangrijke gebeurtenissen daarin aandacht krijgen binnen de Naoberhoeve?

- Hoe kan het toekomstperspectief van de deelnemer bewuster aandacht krijgen?

Ik had zes gesprekken met mooie mensen. En nogmaals wil ik benadrukken hoe aandoenlijk blij en dankbaar men is met de Naoberhoeve en de mogelijkheid er te werken.

Met dank! Astrid van Zon November 2023

De individuele interviews zijn opgenomen in het dossier van de betreffende deelnemer én worden, net als de 3 bovenstaande vragen, besproken op ons deelgeversoverleg.

7 Paar getallen

	2023
Aantal deelnemers op 01-01-2023:	23
Aantal deelnemers op 31-12-2023	27
	17 vanuit de WLZ (wet langdurige zorg)
	9 vanuit WMO (wet Maatschappelijke ondersteuning)
	1 vanuit Jeugdzorg
	13 PGB (persoonsgebonden budget)
	14 Zin (zorg in natura)
Aantal nieuwe deelnemers	6
Aantal vertrokken deelnemers	2
Aantal medewerkers op 31-12-23	9
Aantal vertrokken medewerkers	0 (M ging met zwangerschapsverlof, Nienke vervangt)
Aantal nieuwe medewerkers	0
Aantal gemelde incidenten	0 (Doel 11, zie blik vooruit)
Aantal klachten	0

---

² Andries baart in "De ontdekking van kwaliteit"

7 Nawoord/blik vooruit

Hopelijk heeft u zich een beeld kunnen vormen van het afgelopen jaar op de Naoberhoeve. Mocht u naar aanleiding van dit verslag vragen of feedback hebben horen wij dat graag.

In 2024 liggen er daarnaast als opgaven, stellen we ons als doel o.a.;

1. Voortzetting kwaliteitsgesprekken met Bezinn en de Federatie Landbouw en Zorg
2. Het versterken van de financiële positie
3. Het "afkarnen" wordt opgepakt met wie er die dag is.
4. We starten een campagne om extra vrijwillige chauffeurs aan te trekken
5. We zoeken een oplossing voor het tijdstip van het deelgeversoverleg.
6. Regelmatig evalueren we de spanning tussen praktische en begeleidende taken
7. De behoefte aan besluitvaardigheid wordt door coördinator zorg en leden maatschap opgepakt
8. Efficiënter inrichten van de financiële administratie
9. Organiseren van 3 inspiratiewerkplaatsen rond het thema "eigendom".
10. Communiceren naar alle gulle gevers van de crowdfundingactie waaraan het geld besteed is.
11. We houden het begrip "incident" kritisch tegen het licht en rapporteren ook met die blik.

"Op mijn vraag of hij wel eens over de toekomst nadenkt en of daar wel eens naar gevraagd wordt, antwoordt hij 'vandaag is vandaag en morgen is morgen.'"

Vriendelijke groet,
Jaap Gorter, coördinator zorg
Jaap@naoberhoeve.nl
0528-251121/06-42356840